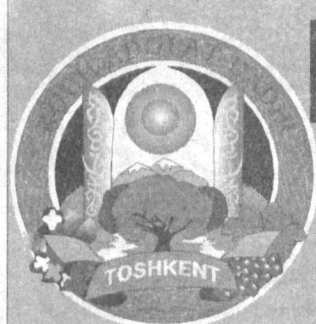

ТОШКЕНТ

Газета 1966 йил 1 июлдан
чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-
сиёсий газетаси

ОҚШОМИ

№ 76 (8.966)

1997 йил

4 июль, жума

Сотувда эркин нархда

Бугун — АҚШ Мустақиллик кунин

СТЕНЛИ ЭСКУДЕРО:

«ЎЗБЕКИСТОН ВА АМЕРИКА — ИШОНЧЛИ ҲАМКОРЛАР»

Бугун Америка Қўшма Штатлари ўз миллий байрами — Мустақиллик кунини кенг нишонламоқда. Шу муносабат билан жамоатчи муҳбиримиз АҚШнинг Ўзбекистон Республикасидаги Фавкуллода ва мухтор элчихонада Стенли Тумлер Эскудеро билан суҳбатлашди.

— Жаноб элчи, бундан 221 йил олдин Америка Қўшма Штатлари мустақиллиги кўнраги қиритилган эди. Ўзбекистон АҚШни ўз дўстларидан бири деб билади. Шунинг учун ҳам бу шонли сана билан Сизни ва Сиз орқали бугун Америка халқини чин дилдан муборакбод этамиз.

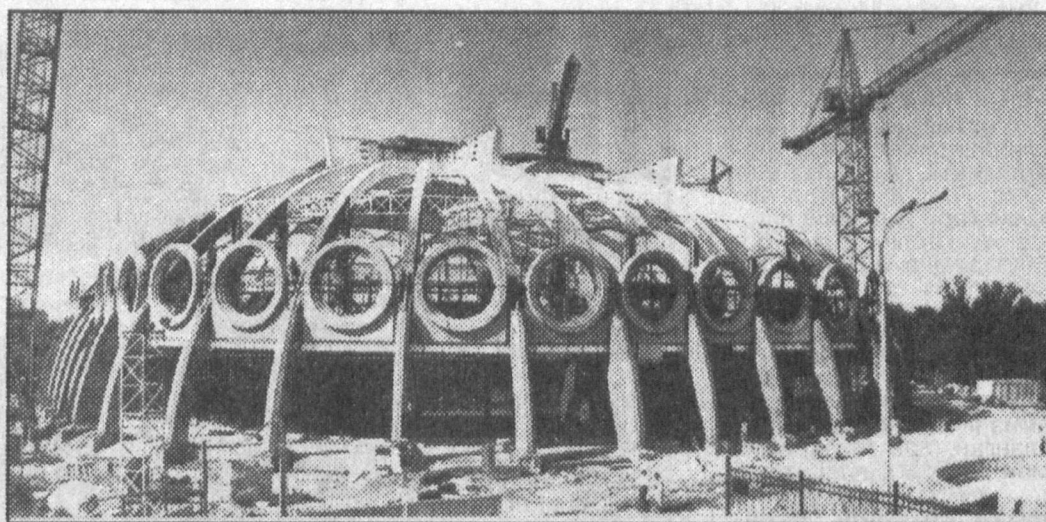
— Самимий табри-

билан музокараларини назарда тутаялман. Айни пайтда ўзаро ташриблар Ўзбекистон ва Америка Қўшма Штатларининг ҳамкорлик алоқаларини мустақамлашда катта аҳамият касб этди. Жумладан ўтган ойда АҚШ Конгрессидаги йирик делегацияси мамлакатимизга ташриф буюрди. Ушбу ташриф чоғида Ўзбекистон ва Америка парламентларининг ҳамкорлигини ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди ҳамда икки томон ҳамкорлигидаги муаммоларни ҳал қилишга тўғрисида келишмовчиликлар бўлмади. Бундан ташқари, ҳар икки томоннинг қўллаб-қувватлаш соҳалари вакиллари билан иборат делегацияларининг ўзаро таш-

ТЕННИС КОШОНАСИ

Тез кунларда пойтахтимиз кўркамга яна бир муҳташам бино ўзгача кўрк бахш этади. Бу бино — яқинда фойдаланишга топширилган, айни пайтда эса қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилаётган «Юнусобод» ёпиқ теннис кортидир. Йўлингиз тушиб Юнусобод туманининг марказига бориб қолсангиз, албатта, у ерда қад ростлаётган маҳобатли бинога кўзингиз тушади.

«Ўзбексавдо» бирлашмаси буюртмаси асосида жадаллик билан қурилаётган бу бинога 12-трестнинг 51-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари

Бино уч қисмдан иборат: 1-қисм — очик галерея. Бу ер қуёш нурларини ўзидан ўтказмайдиган ойналар билан ўралган бўлади. 2-қисм эса — ёпиқ галереяда минбар ҳамда хизмат кўрсатиш хоналари жойлашди. 3-қисмдан эса шарҳловчи хоналари ва меҳмонлар учун мўлжалланган хоналар ўрин олади. Ховли ўртасини безайдиган катта фаввора қурилишида ҳам иш қизғин.

Қурилишга кириб келатган машиналарнинг кети бир зум тинмайди. Назоратчи Сина Гатиуллинанинг қўли-қўлига тегмайди. Чунки бу ерга олиб келинётган қурилиш материалларини топшириш унинг зиммасида Ишбоши Тўлқин Қодировдан мажмуанинг топшириш муддатини суриштириш.

— Жуда қисқа вақт қолди. 1 августга бинони фойдаланишга топширишимиз лозим, — деди у. — Асосий ишларни ўзимизнинг қурувчиларимиз олиб боришга буюрди. 11, 13, 20, 52-қурилиш бошқармалари, «Чирчиққурилиш» қурувчилари, 2, 54-қурилиш-монтаж бошқармаси кранчилари яқиндан ёрдам беришмоқда.

Участка бошлиқлари Шавкат Тўлағанов ҳамда Тўлқин Турдиевлар эса қурилишдаги ҳар бир ишга бош-қош бўлишмоқда. Шунингдек, қурилишнинг илғор автотранслари Александр Козлов, Ботир Анорбеков, Владимир Дравских, қурилиш материалларини пешма-пеш етказиб бераётган ҳайдовчилар ака-ука Шухрат ва Баҳридир Алимовлар, илғор гишт терувчилар Жумабой Алиқуллов, Беркинбой Турдиков, Александр Савельев, Рашид Зокиров, Николай Врубеллар масъулиятли участкада ишлаётганликларини доимо ҳис

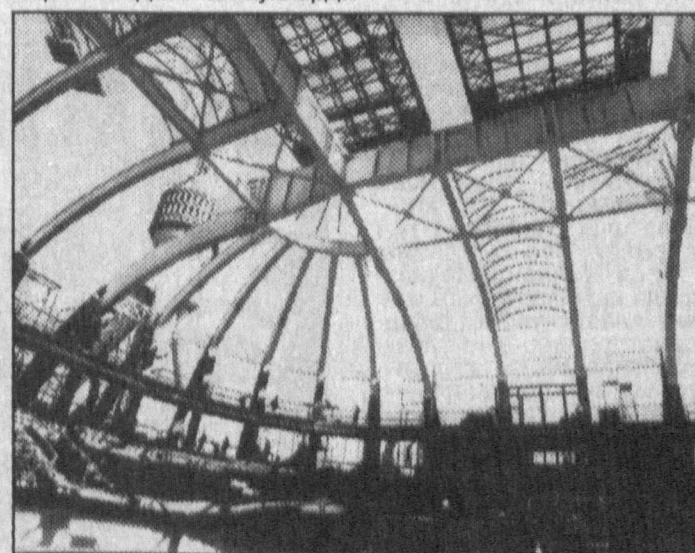

этиб турадилар. Бригадир етакчиси, республикада хизмат кўрсатган қурувчи Эрик Хўжабаев эса ҳамкасбларига қамарбаста.

Қурилишда Италиядан келтирилган қурилиш материалларидан ҳам фойдаланилмоқда. Югославиялик тажрибали қурувчилар эса пардозлаш ишларида қўлқам беришмоқда. Тез кунларда

бу ерда ободонаштириш ишлари ҳам бошлаб юборилди.

Шарифа БАХРОМОВА, СУРАТЛАРДА: «Юнусобод» ёпиқ теннис корти қурилишида лавҳалар ва 51-қурилиш бошқармаси бригадир Фатпур Иброҳимов. Рустам Шарипов ва Рашид Галиев олган суратлар.

Журналистлар сайли

УЛУҒБЕК БОҒИГА МАРҲАМАТ!

ЭРТАГА шаҳримиздаги сўлим гушалардан бири — Мирзо Улуғбек номидаги маданият ва истироҳат боғига Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларининг демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фондининг Тошкент шаҳар бўлими Ўзбекистон Мустақиллигининг 6 йиллигига бағишлаб журналистлар сайлини ўтказди.

Эрталабданок бу ерда ёқими кўй ва қўшқлар янграйди. Тангли санъаткорлар концерт дастурларини намойиш этадилар. Бу ерга келган кишилар бири-бирдан ранг-баранг марокли тадбирларнинг гувоҳи бўлишади. Савдо ва маиший хизмат кўрсатиш ходимлари улар хизматида бўлишади. Болажонларимиз эса боғдаги мовий

кўлда қайқанда сайр қиладилар, аргимчоқларда учадилар.

Уз-ўзидан равшаник, ушбу сайилда турли оммавий ахборот воситаларининг вакиллари катнашади. Улар ўзаро ижодий мулоқотларда бўладилар, қалам аҳллари хомий ташкилотларнинг эсдалик совғалари ва фаворит ёриқлари топширилади.

Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларининг демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фондининг Тошкент шаҳар бўлими ташаббуси билан ўтказилаётган ушбу журналистлар сайлининг ҳар томонлама марокли ва фаворит бўлиши режалари ишлаб чиқилган.

БУГУНГИ КҮН НАФАСИ

МАМПАКАТИМИЗДА

- Тошкентда Марказий Осиё ядро қурол-яроғидан холи зона мавзусидаги халқаро анжуманга тайёргарлик доирасида навбатдаги амалий маслаҳат учрашувлари бўлиб ўтди.
- Бугунга қадар республикаимиз ғаллазорларининг 767 минг гектар майдонидаги ҳосил ўриб-йигиб олинди. Ғалла ҳирмони 2,2 миллион тоннага етди.
- Тошкентдаги Миллий хавфсизлик хизмати институти олий таълим курсини тугаллаган зобитларнинг биринчи битириш тантаналари бўлиб ўтди.
- Кеча Америка Қўшма Штатларининг Тошкентдаги элчихонаси АҚШ Мустақиллик кунини муносабати билан қабул маросими ўтказди.
- Жиззахнинг сўлим ғўшаси — Зомин туманида республика ёш адибларининг семинар-кенгаши ўтказилди. Унда 50 дан ортиқ истеъдодли ижодкорлар тангли адиблар билан учрашдилар, ўзаро тажриба алмашдилар.
- Янгийўлдаги 12-мактабга ЮНЕСКОнинг ушбу билим маскани халқаро мактаблар тизимига киритилганлиги тўғрисидаги махсус гувоҳномаси топширилди. Энди ушбу ўқув юрти жаҳондаги мактаблар билан ўқувчилар айир-бошлаш ҳуқуқига эга бўлди.
- Давлат матбуот қўмитасида Самарқандда 28 августдан 2 сентябргача ўтказиладиган «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали оммавий ахборот воситаларида ёритиш ташкил этиш билан боғлиқ масалаларга бағишлаб журналистлар учун матбуот анжумани бўлиб ўтди.
- Янги ўқув йилидан бошлаб Наманган вилоятида ҳар бир мактаб учун ягона мактаб кийими жорий этиладиган бўлди.
- «Камолот» жағфармасида ёш тадбиркорлар учун мўлжалланган янги «Менежер» журналининг тақдимот маросими ўтказилди.

ЖАҲОНДА

- Бугун Озарбайжон Президенти Ҳайдар Алиевнинг Россияга ташрифи нихоясига етди. У Президент Борис Ельцин билан музокараларда Каспий нефтини Россия, хусусан Чеченистон орқали Европaga етказиб бериш масаласини муҳокама қилди.
- Москвада МДХ Давлатлараро иқтисодиёт қўмитаси кенгашининг навбатдаги мажлисида иқтисодий ҳамкорликка оид қатор ҳужжатлар маъқулланди. Улар, жумладан халқаро лизинг тўғрисидаги конвенция лойиҳаси ҳамдустлик мамлакатлари ҳукуматларига тақдим этиладиган бўлди.
- Украина Президенти Леонид Кучма Бош вазир Павел Лазаренконинг истеъфосини қабул қилди. Украина Бош вазир вазифасини ижро этиш Василий Дурдинецга юкланди.
- Молдова қасаба уюшмалари кечадан бери Кишеневдаги ҳукумат биноси олдида иш ҳақи бўйича қарзларни узиш, нарх-наво асосида оширилмаслиги, ижтимоий муҳофазани таъминлаш талаблари билан намойишлар ўтказяпти. Республика Президенти Петр Лучинский бу вазиятда мамлакат парламенти иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришга қаратилган қонунларни тез орада қабул қилмаси, уни тарқатиб юбориши ҳусусида огоҳлантирди.
- Россия Хавфсизлик кенгаши котибининг ўринбосари Борис Березовский воситачилигида деярли уч ҳафта давомидда Грузия ва Абхазия ўртасида ўтказилган музокаралар ҳам қўзланган натижага берибди.
- Россия Президенти Борис Ельцин яқинда жиноий гуруҳлар билан алоқада айбланган адлия вазир Валентин Ковалевни вазифасидан бўшатиб, Сергей Степашинни адлия вазирини этиб тайинлади.
- Бугун Тожикистон Президенти Имомали Раҳмоновнинг Саудия Арабистонига ташрифи нихоясига етди.
- Женевада 35 мамлакат вакиллари, БМТ, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича ташкилот ҳамда нодавлат ташкилотлар иштирокида ҳамдустлик мамлакатларидаги қочқорлар муаммолари муҳокама этилди.
- Туркиянинг давлат прокурори Юрал Савас собиқ Бош вазир, «Тўғри йўл» партиясининг етакчиси Тансу Чилвер хонимнинг АҚШ Марказий разведка бошқармаси фойдасига жосусликдаги айблар асослигини текшириб чиқиш юзасидан миллий хавфсизлик судига қўрсатма берди.
- Афинада бўлиб ўтган Греция ва Болгария президентларининг учрашувида Болконда ўзаро ҳамкорлигини ривожлантириш ҳамда Болгариянинг Шимолий Атлантика тизимларига кириш истикболлари муҳокама этилди.
- Чехия Республикасининг Президенти Вацлав Гавел ўзининг Украинага расмий ташрифи доирасида Львов шаҳрига келди.
- Сербия Президенти мамлакат парламенти — скупштинини тарқатиб юбориб, муддатидан илгари парламент сайловларини шу йилнинг 1 сентябрида ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.
- БМТ мутахассисларининг фикрича, 1997 йилда ҳам жаҳонда иқтисодий ўсиш бултургидек тахминан 3 фоизни ташкил этади. Социалистик блок парчаланиб кетгандан сўнг 1997 йилда илк бор янги мустақил давлатларда иқтисодий ўсиш кутилмоқда.
- Японияда энг йирик нефть фалокати рўй берди. Токио кўрфазига Панамага қарашли 260 минг тоннага яқин нефть олиб кетаётган танкер тешилиши оқибатида ҳозирнинг ўзида денгизга 15 минг тоннадан кўпроқ нефть оқиб кетди.
- Бугун АҚШнинг сайёраларо станцияси Марсга қўниши керак. Сўнгги йигирма йил мобайнида «қизил сайёра»га қўнадиган станциядаги ўзинлар аравача Марс сатҳи намуналарини текшириб, бу ерда ҳаёт бўлган-бўлмаганлигини аниқлаши керак.

ТАШКИЛОТЛАР, ЮРИДИК ВА

ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!
Тошкент шаҳар телефон тармоғи ва радиоланштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси шаҳар радио тармоғининг янги манзилгоҳини маълум қилади:
Чилонзор мавзе, «Ц» даҳа, 76-АТС.
Маълумот учун телефонлар: 76-03-28 (қабулхона);
76-18-00 (абонент бўлими); 76-02-06 (таъмирлаш бўлими).

гингиз учун ташаққур! Чиндан ҳам, икки асрдан зиёдор вақт илгари Америка халқи мустақилликка эришди. Жаҳон харитасида юзага келган янги демократик давлат — Америка Қўшма Штатлари мана 221 йилдирки, халқаро майдонда эрк ва ҳуррият, тинчлик ва давлатлараро ҳамжиҳатлик ғояларини илгари суриб келмоқда. Шу ўринда Ўзбекистон Республикаси раҳбариятининг ҳам ўзбек халқининг мустақиллик ва тараккият йўлида айнан шу йўлни дастуруламал қилиб белгилаганидан гоёт мамнунимиз. Гоёт қисқа давр — олти йил ичида республикангиз мустақиллигини мустақамлаш, мамлакат иқтисодиётини ривожлантириш, халқаро алоқаларни кучайтириш борасида катта ютуқларга эришди. Бундан Америка ҳукумати жуда мамнуни ва Ўзбекистон билан алоқаларни кучайтириш тарафдоридир. Мен Ўзбекистон билан АҚШни ишончли ҳамкорлар деб биламан.

— Жаноб Эскудеро, шу ўринда ўзбек-америка муносабатларида сўнгги пайтларда содир бўлган муҳим воқеаларни баҳолаб берсангиз.

— Ўтган йил мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларда янги саҳифа очди, дейишга ҳамма асослар бор. Бунда мен биринчи навбатда Ўзбекистон Президенти Исмоил Каримовнинг АҚШга ташрифи, унинг Президенти Билл Клинтон

рифлари муносабатларимиз раванки йўлида хизмат қилади. Шунинг алоҳида таъкидламоқчи эдимки, бундан бир неча кун аввал Ўзбекистон ташқи ишлар вазир Абдулқодир Қомилбеков АҚШга расмий ташриф қилди ва ҳукуматимиз вакиллари билан икки томонлама алоқаларга тааллуқли масалаларни муҳокама этди. Ана шу ташриф чоғида Ўзбекистон ва Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги кўп томонлама алоқаларни ривожлантириш бўйича қўшма комиссияни ташкил этиш тўғрисида келишув имзоланди. Бу янги тузилмага асос солиниши мамлакатларимизнинг савдо-иқтисодий, молиявий, техникавий, ҳарбий соҳалардаги ҳамкорлигини кучайтиришда муҳим аҳамият касб этади.

— Жаноб элчи, ушбу фурсатдан фойдаланиб, Сиз орқали Америка халқига энг эзгу тилакларимизни билдирмоқчимиз. АҚШ жаҳонда энг тараққий этган давлатлардан бири сифатида янада гуллаб-яшнаётган, энг зиннатли ва фаровон яшасин.

— Катта раҳмат. Ўз навбатида мен ҳам ўзбек халқини яқинлаштириб қолган мустақиллик кунини билан чин дилдан қутлайман. Ҳукуматимизга бўшлаган тўб ислохотлар ва демократик қайта қуриш жараёнлари муваффақиятли давом этсин. Эркин демократик жамият қуриш мақсадингизга тезроқ эришинг.

Хайрулло НУРИДИНОВ суҳбатлашди.

бош пудратчилик қилишяпти. Бошқарма қурувчиларининг куч-ғайратлари билан бугунги кунгача бино қурилишида асосан қурилиш-тиклаш ишлари нихоясига етмоқда.

— Бино қурилишини ўтган йилнинг декабрь ойида бошлаганимиз, — дейди бошқарма бош муҳандиси Абдувоҳид Дадамухамедов. — Бундай улкан ишшоот қурилишини бизнинг зиммамизга топшириганидан қурувчиларимиз бениҳоя қувонишди. Чунки у ҳамдустлик давлатлари ичида, биринчи бор бизнинг республикаимизда қурилмоқда. Шунинг учун ҳам биз бу ишга жуда катта шижоат билан киришдик.

Қурилишда иш уч сме-нада ташкил этилган бўлиб бошқарманинг 200 дан ортиқ бунёдкорлари ишлашмоқда. У ерда олиб борилаётган ишларни кузатар эканмиз чиндан ҳам мажмуа қизғин меҳнат жаҳдасига айланганининг гувоҳи бўлдик.

Ёпиқ турдаги теннис корти 3000 ўринга мўлжалланган бўлиб, устки қисми очилиб-ёпилади. у ерда йилнинг тўрт фаслида ҳам мусобақалар ўтказиш мумкин бўлади.

улуши 20 фоизни ташкил этарди. Бу усулдан асосан муайян абитуриентга хомийлик кўрсатмоқчи бўлган қорхона, ташкилот ва бошқа идоралар ҳам-

бўлганлар ҳам бир хил талаб билан бир вақтда ўтишади. Синовлар тусгач, абитуриентлар аризаларига биноан юқорига айтилган икки томонга ажратилади ва уларни ўқишга кирган-қирмаганликларини рейтинг даражалари бўйича ҳал қилинади. Аммо бу — билими паст бўлса ҳам пул тўлаб қўйган абитуриент ўқишга қабул қилинади, деган гап эмас. Бу борада ўзига хос мавжуд қоидаларга таянилади. Пул аввалига бир йил муддатга (1-курс учун) тўланади. Шунинг ҳам ай-тиш лозимки, олий ўқув юртлигига ёшларни қабул қилишдаги бундай усул барча ривожланган мамлакатларда қўлланилади.

Абдумалик
АБДУРАҲМОНОВ
ёзиб олди.

Мутахассислар фикрича...

МАПАКАЛИ МУТАХАССИСПАР ТАЙЁРЛАНАДИ

Ушбу ҳақида гап кетади. Унинг маъноси шуки, маълум бир олий ўқув юртининг маълум факультетига давлат грантлари бўйича қанча абитуриент қабул қилинадиган бўлса, шу миқдорнинг 100 фоизгача миқдорда тўлов-контракт асосида яна абитуриент олиш мумкин. Ҳолбуки, аввалги йили тўлов-контракт усулининг

да жисмоний шахслар фойдаланадилар.

— Ушбу қарордан сўнг тест синовлари ишида ўзгаришлар бўладими?

— Бу қарордан сўнг тест синовларида ўзгаришлар бўлмайди. Тест синовларидан давлат грантлари бўйича ўтмоқчи бўлганлар ҳам, тўлов-контракт асосида кирмоқчи

Тошкентдаги «Лола атир-упа» очик турдаги ҳиссадорлик жамияти меҳнат аҳли республикамиз аҳолиси учун зарур маҳсулотлар ишлаб чиқариш билан бирга, уларнинг сифатини жаҳон андозалари даражасига етказиш борасида тинмай саъй-ҳаракат қилмоқда. Бугунги кунда улар эришадиган ютуқлар ва жамоа олдида турган муаммолар, энг асосийси, ишчиларнинг меҳнат қайфиятлари қай даражада? Ана шулар ҳусусида ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Хусниддин Муродхўжаевга бир неча саволлар билан муножот этдик.

— Хусниддин Валихонвич, корхонанинг бугунги кундаги иш жараёни билан таништириб ўтсангиз.

— Корхонамиз Марказий Осиёда ягона ҳисобланади. Ҳамма корхоналар қатори бозор иқтисодиёти шароитларида имкониятлардан келиб чиқиб, ҳукуматимиз бераётган ёрдамга таяниб ишлаб чиқариш ҳақини қамайтирмасликка, маҳсулот турларини талаб даражасида қўлайлиқга ҳаракат қилмоқдамиз. Асосий маҳсулот ишлаб чиқарувчи атир тайёрлаш ва куйиш цехи, крем ва упа-элик тайёрлаш ва куйиш цехлари бир маромда ишлаши учун зарур ярим тайёр маҳсулотлар тайёрлаб берувчи — пла-

ди. 1996 йилдан буён Германиянинг «Велла», Голландиянинг «Юни Левер», Англиянинг «Кессонс», Италиянинг «Косминт», Американинг «Проктер Энд Гембл», «Колгейт палмолив» сингари танқили фирмалари билан ҳамкорлик қилиш борасида вакилларимиз музокаралар олиб боришмоқда.

Италиянинг «Косминт» ҳамда Американинг «Колгейт палмолив» фирмалари билан қўшма корхоналар очиш ниятимиз бор. Бу борада музокараларимиз низоҳасига етиб қолди. Корхонамиз янги технология билан таъминланган, дастгоҳларимиз ҳозирги замон талабига тўла жавоб бера олади.

— Янгиликка интилиш, излаш бозор иқтисоди шароитининг асосий талабларидан биридир. Бу борада нима дея оласиз?

— Илгари бизни янги технология рецептуралари билан Москвадаги институт таъминларди. Кейинги йилларда биз ўз лабораториямизни анча кенгайтириб, шакллантирдик. Айни вақтда эса янги — климатимизга мос маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлида ўз лабораториямиз хизматчилари изланмоқдалар. Шу кунларда биз янги турт турдаги маҳсулотимизга патент олдик. Булар — хина аралашган шампунь, «Левозедент» ва «Биодент» тиш ювиш пасталари ҳамда «Лавгри» деб номланган кремдир. Утган йили эса бобомиш Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейига атаб «Сохибқирон» одеклонини хариддорларга совға қилдик. Бу маҳсулотларимиз халқимизга манзур бўлаётганидан, уларни яхши қабул қилаётганидан жуда мамнунмиз. Бу бизни янги-янги излашларга қўлайди.

Шунингдек, Тошкент шаҳрида икита фирма дўконимиз, Қарши, Самарқанд, Андижон шаҳарларида эса фирма дўконларимизнинг филиаллари фаолият кўрсатмоқда. Келгусида бундай дўконларни республикамизнинг ҳар бир вилоятида очиш ниятимиз бор.

Ишчи ишлаган кунини, ишлаб чиқарган маҳсулоти учун ҳақ олади. Лекин уларга яхши меҳнат шароити яратиш, кўнгилли дам олишини таъминлаш ҳам иш унвондорлигига таъсир кўрсатувчи асосий омиллардан саналади...

— Саволингизни тушундим. Ишчи-хизматчиларга яратилаётган шарт-шароитлар тўғрисида сурамоқчи-сиз. Мен шуни алоҳида таъкидлаш ни хоҳлардимки, шундай аҳил ва меҳнаткаш жамоага раҳбар бўлган хурсандман. Бу ерда шундай инсонлар ишлашадикки, улар сизнинг қилаётган ҳаракатларингизни, бу етишмовчиликлар вақтинчалик эканини яхши тушунадилар. Энг асосийси — улар ишга чанқок, интилувчан. Айниқса, лаборант Вера Черунова, Нурхон Юсупова, Нурия Мингасова, Альфия Халъбарина, Ольга Зотова сингари ишчиларимизнинг жонқуярлигини таъкидламоқчиман.

Корхонамизда фаолият кўрсатаётган ошхона хизматидан ишчи-хизматчиларимиз мамнун. Шунингдек, ишчиларимизнинг саломатлиги ҳақида қайғурувчи тиббий хизмат кўрсатиш хонаси мавжуд, тажрибали стоматолог ва ҳамшира улар хизматида ҳамшира шай. Пойабзал тузатиш устaxonаси эса уларнинг мушкуллари оson қилади. Меҳнат таътили даврида ишчиларимизга саломатлигини тиклаш учун дам олиш уйлари ва санаторийларга имтиёзли нархларда йўлланмалар ажратамиз. Корхонамиз яқинида жойлашган 1 та мактаб ва болалар боғчасини оталиққа олганмиз. Уларни таъмирлаш ишларида ёрдам берамиз. Болалар боғчасига эса ишчиларимизнинг ўғил-қизлари навбатсиз қабул қилинади. Шанба ва яшанба кунлари ишчиларнинг хоҳишига кўра тоғ ён бағирларига омавий дам олишлар уюштирилади. 3 та автобусимизда ишчи-хизматчиларни ишга олиб келиб, ишдан сўнг уйларида олиб бориб қўйлади. Хуллас, қўлимиздан келган барча хизматларни, шароитларни яратишга маблаг ажратамиз.

Шарифа ИЛЕСОВА.

«ПОПА»НИНГ МУАТТАР МАҲСУЛОТЛАРИ

стмасса, картон, туба цехлари мавжуд бўлиб, 400 га яқин ишчи-хизматчи ана шу жамоаларда фаолият кўрсатмоқда.

Корхонамизда асосан 15-20 номдаги одеклонлар, 10-15 турдаги атир ва упалар, 3-4 хил рангдаги лаб бўёқлари, 5-6 номда крем, шампунь, тиш ювиш воситалари, хина ва басмалар ишлаб чиқарилади. Лаборатория ходимларимиз ҳар бир маҳсулотнинг сифати ва ҳаридор талабига жавоб бериши учун масъулиятларини доимо ҳис этиб турадилар.

Ҳозирги шароитда ҳар бир корхонанинг етарли муаммолари бор, албатта. Сизлардаги мавжуд муаммолар қандай бартараф этилмоқда?

— Биласизми, бозор иқтисоди кўпгина корхоналар учун синов бўлиб десак, хато бўлмайди. Кўпгина корхоналар бошидан кеңираётган хом ашё танқислиги масаласи бизнинг ҳам асосий муаммоларимиздан эди. Лекин «Олма пиш — оғзимга туш» деб ўтирган билан бир хом ашё олиб келиб бермайди. Илгари биз 90-95 фоиз хом ашёни Россия ва Украинадан олиб келардик. Ҳозирда эса аста-секинлик билан ўз хом ашё манбаларимиздан фойдаланишни йўлга қўяпмиз. Утган йили давлат томонидан корхонамизга катта микродол кредит берилди. Бу маблаг анча қаддимизни тиклаб олишимизга ёрдам берди.

Ҳозирда республикамизда биз учун керакли бўлган хом ашё — спирт Янгийўл, Андижон ва Қўқонда ишлаб чиқаришмоқда. Қосметик крем ишлаб чиқаришда ишлатиладиган бура, тиш ювиш воситаси тайёрлашда қўлланиладиган кальций глициерофосфат ўзимизнинг «Техноцель» илмий-ишлаб чиқариш фирмаси томонидан тайёрлаб берилмоқда. Шунингдек, Қувасойдаги «Кварц» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Газалкент» ишша заводи ҳамда «Онискс» ҳиссадорлик жамиятлари билан ҳамкорлик қилмоқчимиз. Чунки бу ерларда бизнинг буюртмаларимиз бўйича ишлаб чиқариладиган идишлар анча арзонга тушади ҳамда ишимизнинг олға силжишига туртки бўлади. Тинмай қилаётган ҳаракатимизнинг самараси яқин кунларда ижобий натижаларни беришига жамоамизда ишонч бор.

— Экспортга маҳсулот ишлаб чиқармаган, хорижий давлатлар билан ҳамкорлик қилмаган корхонанинг келажаги йўқ, деб бекорга айтишмайди. Сизнинг бунга муносабатингиз қандай?

— Бу гап тўғриси. Биз бу йилдан бошлаб ҳиссадорлик жамиятига айландик, яъни ўз корхонамизнинг ҳақиқий хўжайини бўлдик. Ҳиссадорлик жамиятига айлانган, хорижий сармояларни жалб этиш, чет эллик ишончли шериклар билан ҳамкорлик қилиш жамоанинг долзарб вазифаларидан бирига айлан-

Юнусобод туман маданият уйида фаолият кўрсатаётган «Рақс» ансамбли ижодий жамоасининг чиқишлари барчага манзур бўлмоқда. Ансамблнинг жаҳон раҳбари Дилфузахон Жўраева томонидан саҳнага олиб чиқилган «Рақс — гўзаллик демакдир» номли янги дастурда ижодий жамоа ўзбек миллий рақслари орқали бу нафосат санъатининг мафтункорлигини маҳорат билан кўрсата олган.

Гулшан маданият уйининг

«Гулшан» ашула ва рақс халқ ансамбли тақдим этган «Гуллар ўлкаси тароналари» деб номланган

н бадий раҳбари Собиржон Жу-

маев саҳнага олиб чиққан конче-

рт томошасидан жозибали рақс-

лар ҳам ўрин олган.

Талибжон Содиков номли ма-

даният уйининг «Регистон» вока-

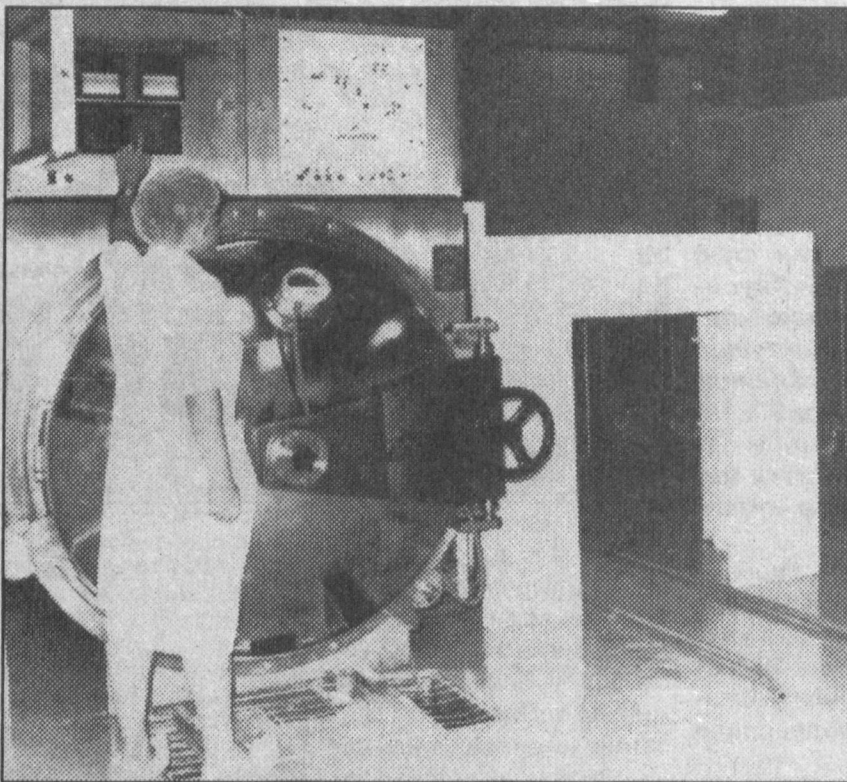
чолгу ансамбли ижодий жамоаси

ўзларининг навбатдаги концерт

ЎЗ ДОРИЛАРИМИЗ КЎПАЯДИ

Тиббиёт ва доришунослик тармоқларидаги муаммоларни ҳал қилмоқ, аҳоли эҳтиёжларини тўла қондирмоқ учун ўзимизнинг тиббиёт ва фармацевтика саноатимиз барпо бўлишини ҳаёт тақозо этмоқда. Қуни кеча очилган «Тошфарм Американ интернешнл» Ўзбекистон — Америка қўшма корхонаси ана шу масалаларни ҳал қилиш йўлидаги шахдам қадамлардан бири бўлди.

Бу янги корхонада тиббиёт Маҳсулот сифатини ҳам шу муассасалари учун камёб ҳи- электрон компьютерлар кўрса- собланган инфузион эритма- тиб беради. Корхонанинг иш- лар, жумладан 5 ва 10 фоизли- га тушиши тиббиёт муассаса- глюкоза, гемодез, физиологик- лари, шифохоналарни инфузион

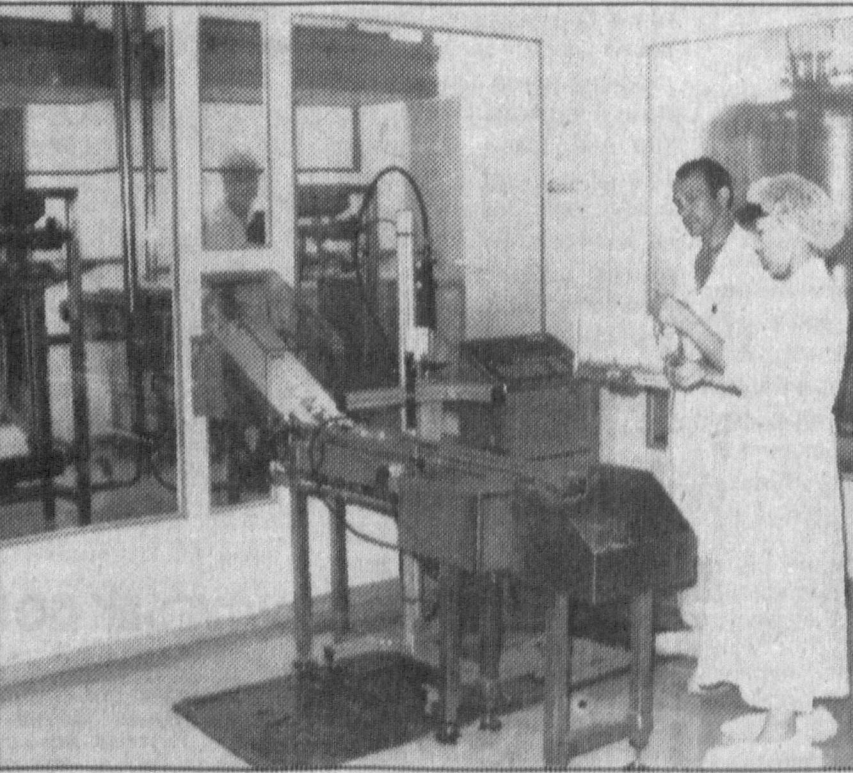
эритмалар, пропологлюкон, жа- суюқлик билан таъминлашда му- ми 22 га яқин турдаги дори- дармонлар тайёрлаш режалаш- тирилган. Корхонадаги барча технологиялар Франциядан келтирилган бўлиб, унинг тўлиқ ишга тушишида Америка Қўш- ма Штатлари уч ярим миллион доллар ҳисобида сармоя жалб этди.

Корхонада чиқариладиган маҳсулотлар аҳоли эҳтиёжининг 25-30 фоизини таъминлайди. Дастлабки иш жараёнларида хом ашёнинг асосий қисми ўзи- миздан, маълум қисми чет мам- лакатлардан олинса, кейинча- лик эса юз фоиз хом ашёни ўзимизда етказиб бериш ре- жалаштирилган. Бу маҳсулотлар чет элликдан икки мартаба ар- зондир. Дори-дармонлар, уларни- нг сифати, уларни қадқоқлаш иш- лари жаҳон талаблари даражаси- га мос келади. Барча иш жараён- лари электрон компьютерлар асосида амалга оширилади.

Дония ЗОКИРОВА.

СУРАТЛАРДА: қўшма корхо- на фаолиятдан лавҳалар.

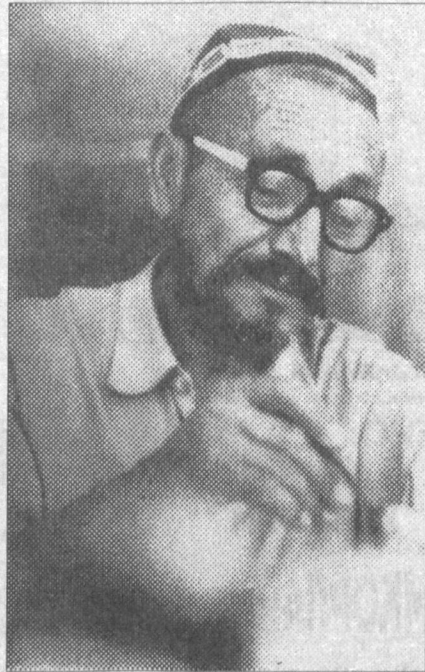
Владимир Сучков олган суратлар.

томояларини «Мухаббатга тўл- син бу олам» деб номланганлар. Шаҳримиздаги маданият ва исти- роҳат боғлари, санъат қошонала- рида томоша-бинларга тақдим этилаётган мазкур концертда эрон, афгон, ўзбек тароналари ўрин олган бўлиб, унда муҳаббат тарануми этилган. Айниқса, ўзбек эстрадасининг энг сара асарлари дастурга киритилганлиги мусиқий томошанинг янада файзли чиқи- шига омил бўлган.

Хилола ДЎСТМУХАМЕДОВА.

Маҳмуд УСМОНОВ

Ўзбек миллий амалий санъа- ти оғир жудоларга ўради. Атоқ- ли уста, замонавий ганчкорлик мактабининг асосчиларидан би- ри, Ўзбекистон халқ рассоми, Ўзбекистон Бадий академияси- нинг фахрий аъзоси, Давлат му- кофотлари соҳиби Маҳмуд Ус- монов 1997 йилнинг 1 июль ку- ни 88 ёшида вафот этди.

Тошкент шаҳрида туғилган Маҳмуд Усмонов миллий ганч- корлик санъатининг сир-асрор- ларини отасидан ўрганди. Ти- нимсиз меҳнат, халқимизнинг бу қадимий санъатига чуқур ҳур- мат, машаққатли ижодий изланиш- лар натижасида у чинакам халқ у- саси даражасига кўтарилди. Бу- тун самарали фаолияти давоми- да у кўплаб шогирдларни тар- биалаб етиштирди. Халқ амалий

санъати анъаналарини замона- вий меъморчиликка катта маҳо- рат билан татбиқ эта билди.

М.Усмонов мамлакатимизда- ги бир қатор меъморчилик оби- даларига қайта жон бахш этиш- да бош-қош бўлди, Бухородаги Ситораи Моҳи Хоса, Тошкент- даги Халқ амалий санъати му- зейи каби гўзал иншоотлар уни- нг раҳбарлиги ва бевосита иш- тирокида таъмир этилган.

Алишер Навоий номидаги опера ва балет театри, Муқи- мий номидаги театр, Халқлар дўстлиги саройи, хориждаги бир қатор замонавий иншоот- лар ва бошқа кўплаб ўзида мил- лий санъатимизнинг бебаҳо анъаналарини муҳассам этган замонавий муқташам бинолар- ни безашда М.Усмоновнинг ҳис- саси каттадир.

У миллий халқ амалий санъа- ти анъаналарини тиклаш, уни асраш, кўплаб ёш истеъдод эга- ларини ўстириш, уларда ватан- парварлик, меъморчилик санъати- мизга ворислик туйғуларини ша- клантириш йўлида астойдил меҳ- нат қилди, чинакам мураббий си- фатида фаолият кўрсатди.

Унинг маданиятимиз ва санъатимиз равнақи йўлидаги фидокорона меҳнати муносиб тақдирланган. У «Ўзбекистон Халқ рассоми», Ўзбекистон Ба- дий академияси фахрий ака- демиги унвонларига, Давлат му- кофотларига сазовор бўлган.

Машҳур уста, меҳрибон ус- тоз, камтарин инсон Маҳмуд Ус- монов хотираси қалбимизда доим сақланиб қолади.

И.КАРИМОВ, Э.ХАЛИЛОВ, У.СУЛТОНОВ, Т.АЛИМОВ, Ҳ.РАХМатов, А.АЗИЗХУЖАЕВ, Х.ЖУРАЕВ, Т.ҚУЗИЕВ, Ж.ҚУТ- ТИМУРОВА, С.МАХМУДОВ, Р.МАТЧОНОВ, М.АСАДОВ.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг

ҚАРОРИ

Айрим сайлов округларида бўшаб қолган ўринларга Олий Мажлис депутатларининг сайловини ўтказувчи округ сайлов комиссия- ларини тузиш тўғрисида

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида сайлов тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 11, 12 ва 45-моддаларига мувофиқ Олий Мажлисида сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Айрим сайлов округларида бўшаб қолган ўринларга Олий Мажлис депутатларининг сайловини ўтказувчи округ сайлов комиссиялари қуйидаги таркибда тузилсин:

22-Шайхонтохур сайлов округи

Комиссия раиси
Йулдошев
Қаҳрамон Эргашевич

— Ўзбекистон Республикаси Кишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги уруғчилик бошқармаси бошлиғи

Раис ўринбосари
Ғофуров
Маҳмуд Сайфутдинович

— «Нуроний» жамғармаси Шайхонтохур тумани бўлимининг раиси

Комиссия котиби
Абдуллаева
Шойиста Солихона

— «Ўзломсолтин» уюшмасининг етакчи мутахассиси

Комиссия аъзолари:

Ёкубжонов
Аскар Қосимович

— Очик турдаги «Малика» акционерлик жамияти бошқаруви бошлиғи

Каримов
Жасур Файратович

— «Кўмир» акционерлик бирлашмасининг маркетинг ва таъқиқ иқтисодий алоқалар бўйича етакчи мутахассиси

Мусабеков
Эркинжон Набиевич

— Тошкент алоқа коллежи талабалар касаб ва уюшмасининг раиси

Мухаммаджонова
Барчиной Дарибоевна

Қизил Ярим ой Жамияти Шайхонтохур тумани бўлимининг раиси

Сисоев
Виктор Петрович

— «Ўзбекгидроэнергоқурилиш» трести муҳандиси

Явқачева
Рохила Каримовна

— Шайхонтохур тумани халқ таълими бўлимининг услубчиси

Марказий сайлов комиссияси
раисининг ўринбосари
Марказий сайлов комиссияси котиби
Тошкент шаҳри, 1997 йил 2 июль.

Ч.МУКИМОВ
А.АНОРКУЛОВ

БУШАБ ҚОЛГАН ДЕПУТАТ ЎРНИГА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ
14-ФЕВРАЛ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

«Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларида сайлов тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 9 ва 44-моддаларига мувофиқ Тошкент шаҳар ҳокими К.Н.Тўлаевнинг 1997 йил 2 июлдаги қарори билан халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашига сайлов ўтказувчи 14-Феврал округ сайлов комиссияси қуйидаги таркибда тузилди:

Комиссия раиси
Ақбархўжаев
Учқун Мухтарович

— «Меҳри-Даво» жамоа корхонасининг раҳбари.

Раис ўринбосари
Шоповалова
Людмила Татаркановна

— 35-мактаб директори.

Комиссия котиби
Медведчук
Ольга Вячеславовна

— Республика машинасозлик ўкув ишлаб чиқариш марказининг устаси.

Володина
Галина Петровна

— 137-болалар боғчасининг мудири.

Галинова
Роза Хатибовна

— «Файзобод» маҳалласи фуқаролари йигинининг котиби.

Мухамедов Ҳикмат

— 16-қасб-хунар мактабининг ишлаб чиқариш устаси.

Султанов
Саидазим Носирович

— 375-болалар боғчасининг мудири.

Сағимбоев
Урдабой Сағимбоевич

Эгамназарова
Дилором Тўхтаевна

Курраи заминимиз тарихини ўргатувчи олимлар, бу жараёни икки босқичга ажратадилар: криптазой — сирли ҳаёт ва аниқ — фанеразой. Ҳозирги кунга қадар курраи замин тарихини, яъни унинг вужудга келганлигини олимлар 4,5 миллиард йил деб исботламоқдалар. Мана шу вақтнинг 80 фоизини сирли ҳаёт, қолган 20 фоизини аниқ ҳаёт ташкил этар экан.

Хар бир мамлакатнинг ўз тарихий тарихи бўлгани сингари, ўсимлик ва ҳайвонот олами ҳам ўзига яраша тараққиёт тарихи бор. Ҳўш, бу тарих қай тарзда ўрганилади? Курраи замин пайдо бўлган, орадан бир неча миллион йиллар ўтсада ерда ҳаётдан ном-нишон бўлмаган. Шундай экан, ҳаётнинг илк шакллари қачон пайдо бўлган? Уларнинг ривож қандай кечган? Ана шу саволларга жавоб топиш учун олимлар турли даврларда Ер қатламида тошга айланиб қолган ўсимлик ва ҳайвонларнинг қолдиқларини ҳамда ҳар хил тоғ жинсларига нуҳаси тушиб қолган организмларни синчковлик билан ўргана бошладилар.

Бундан 600 миллион йил аввал меҳузалар жуда кўп тарқалган, сабаб бу давр «Меҳуза даври» деб аталади. Бу даврнинг бошланиши билан сирли ҳаёт босқичи тугалланди ва аниқ ҳаёт босқичи бошланди. Аниқ ҳаёт босқичи мобайнида ўсимлик ва ҳайвонот оламида жуда катта ўзгаришлар содир бўлди. Хусусан, тошқумир (75 миллион йил) давридаги герцен тоғ бурмаланиши таъсирида биз яшаётган ер

майдони биринчи бор қуруқликка айланган. Пермь (55 миллион йил) даврида герцен бурмаланишининг давоми ва шиддатли тектоник ҳаракатлар натижасида бутун Марказий Осиё ҳудудида қуруқлик пайдо бўлди. Ана шу даврга келиб, бу ўлкада маҳобатли судралиб юривчилар ҳамда дастлабки наинабарли дарахтлар вужудга кела бошлаган.

Триас (45 миллион йил) даврида бу ҳудуд тўлиқ қуруқликдан иборат бўлиб, асосан нам мўъта

тарк этди. Оқсоқота водийсининг Неоген даврига оид қатламларидан 1986 йилда экспедициямиз топан ақула тишлари фикримизнинг ашёвий далили ҳисобланади.

Шундай қилиб, ер юзаси бир неча марталаб ўз кўринишини ўзгартирган, шу боисдан унда яшаётган ўсимлик ва ҳайвонот олами ҳам ўзгариб турган. Бир хил турга оид ўсимлик ва ҳайвонлар қиррилиб кетган ва уларнинг ўрнига янги тур жонотлар пайдо бўлган. Ана шунинг учун ҳам ер шарининг турли қатлам-

тахлил этиш ҳеч қачон қаноатлангирмай қўйди. Шундай қилиб, ўтган даврларда яшаган жуда кўп ҳайвон қолдиқларининг ер қатламларида мавжудлиги аниқ бўлди.

Аввалига олимлар ҳайвон суякларини, тишларини, чиганокларини ва тошга айланган дарахт таналарига оддий шароитларда дуч келганлар, кейинчалик қазилмалар олиб борганлар. Баъзан ўлган жониворларнинг яхши сақланиши учун ўта қулай шароитлар мавжуд бўлиб, эндиликда биз бундай қазилмаларни қўриб фақатгина таажжубланамиз ҳолос. Уларда балик тангачаси, дарахт барглари, нусхалари, судралиб юривчи ҳайвонлар туҳум пўчоғининг ўзига хос томонлари шу даражада яхши сақланиб қолганки, уларнинг ташқи кўринишини ҳеч иккиланмай тиклаш мумкин.

Илгарилари олимлар тошқотган суяклардан скелет тиклаб мазкур жониворнинг тузилишини аниқлардилар. Ҳозирги пайтда эса топилмаларнинг атрофидаги барча жинслар тадқиқ этилиб, бунда суякларнинг ўзаро жойлашишига эътибор берилди ва қай вазиятда ҳамда қандай қилиб ҳалок бўлганлиги ўрганилади. Масалан, Боботогда динозаврларнинг излари қўллаб учрайди. Ана шу изларга қараб, шу ҳайвоннинг юриши, гавда оғирлиги, катта-кичиклиги ҳамда юриш тизлиги кабиларни билиш олиш мумкин. Мўғлистон, Шимолий Америка, Қозғистонда шу жониворларнинг ҳатто туҳумларини ҳам топишган. Бундай ўта маҳобатли судралиб юривчилар бизнинг даврдан 200 миллион йил аввал яшаган.

Тўра ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Яхё ДАВЛАТОВ,
биология фанлари докторлари.

АЪЛО КАЙФИЯТ СИРИ

Қўлгина қарияларимиз тонг сажаллаб туришади. Бунинг хосияти қўл дейишади. Аммо унинг қандай хосияти борлигини ҳамма ҳам билавермайдими.

Америкалик руҳшўносларнинг таъкидлашича, сизнинг кайфиятингиз аъло бўлиши бу қанча эрта туришингизга боғлиқ экан. Уларнинг айтишича, кўнгилгашилик, маъносилик, тушқунлик, лоқайдлик кечаси қучиб бўлиб қоларкан ва тонгдан қўқошади. Бу яна шу билан изоҳланадики, инсон организмиз ва ундаги озиқ-овқатдаги гормонлар қонга тушиб бош мия фаолиятини қучайтираркан, кечаси бу гормонлар қўпайиб қувш чикиши билан эса камаяркан. Шунинг учун эрта ётиб, тонгда туршга ҳаракат қилинг.

ЁШАРИШНИ ХОҲЛАНГИЗ...

Агар доимо тетик юришсиз ва ёшаришни истасангиз французларнинг қўйидаги икки маслаҳатига амал қилинг.

Биринчидан, мумкин бўлмаган нарсалар: қўп ов-

қат емаслик, ичмаслик, чекишга берилмаслик, ойнаи жаҳон қаршида кўп ўтирмаслик, миш-мишларга эътибор бермаслик, ҳар хил вазиятларда ўзини турта билиш ва ҳоказо...

Иккинчидан, лозим бўлган нарсалар: кам овқат ёйиш, кўп сув ичиш, спорт билан шугулланиш, кўп яёв юриш, кўпроқ тоза ҳавода юриш, вақтида ухлаш, кўп қулиш, саёхат-

Ажойиботлар

ларга бориш, табиатни севиш каби оддий нарсаларга риоя қилиш лозим.

ЭХРОМДАГИ СИР

Миср эхромларининг энг каттаси — Фиръанъ Хо-еосининг Ғазадаги эхром-мақбараси сехри хусусиятларга эга.

Унинг бурчаклари, баландлиги билан томонларининг нисбати сақланган ҳолда (қиялик бурчаги 51-52, баландлиги 146,59 метр, асосининг томони 230,35 метр) ясалган катта-кичик эхромларда муъжизалар юз берадиган экан. Масалан, унинг ичинда тинитилган сувда ювилган сочининг оқи йуқолар экан, ифлосланган

заргарлик буюмлари ўз-ўзидан топ-тоза бўлиб қоларкан. Гўл бир ой утса ҳам сўлимас экан ва ҳоказо.

Шундай эхром ясаб, ичида ётиб қўрган одамларнинг фикрича, эхромда ҳар кўни лоқал 15 минутни ўтказган киши бамисо-и қайта тугилар экан. Бирок эхромнинг фақат энг юқори — баландлигига нисбатан 1/3 қисмигига шундай гаройиб таъсир кўрсатар экан.

МИС — ДАВО

Миснинг шифобахш хусусиятлари қадимдан маълум. Бу ҳақда Гиппократ, Гален, Ибн Сино асарларида маълумот бор.

Қадимий юнон файласуфи ва табиии Аристотел эса мис соққани қўлида ушлаб ухлагани маълум.

Хорижий давлатларда шифо мақсадларида мисдан кенг фойдаланилади. Масалан, Перуниинг мис биллауқуқлари бутун дунёда машҳурдир. Тоза мисдан ясалган бу биллауқуқлар шамоллашга, асабга, мушакларга ҳам даводир. Бод қасаллигини ҳам батамом тўзатади.

Иззат АҲМЕДОВ тайёрлади.

Ривоят қилишларича, Жаборил алайҳиссалом ҳазрати Нуҳдан сўрабдилар: «Дунё ҳақида қандай хулосага келдинг?»

Нуҳ алайҳиссалом дебдилар: «Икки эшикли уйга ўхшайди, биридан кирдим, бошқасидан чиқдим».

Ана шу икки эшик ораллиғидаги ёруғ олам аталмиш минтақада инсон яшаш билан бирга ўзидан аввал ўтганларнинг ҳаёти, қилган ишларидан ибрат олади, уларнинг яхши томонларини ўзидан кейинги авлодга сабоқ учун қолдиргиси келади. Одамзод фахрланиш, маънавий меросхўрлик туйғуси билангина эмас, ўзидан нималарнидир қолдириш иштиёқи билан яшайди.

«Ёзувчи» нашриёти ёзувчи Хайридин Султонов масъул муҳар-

Адабиёт

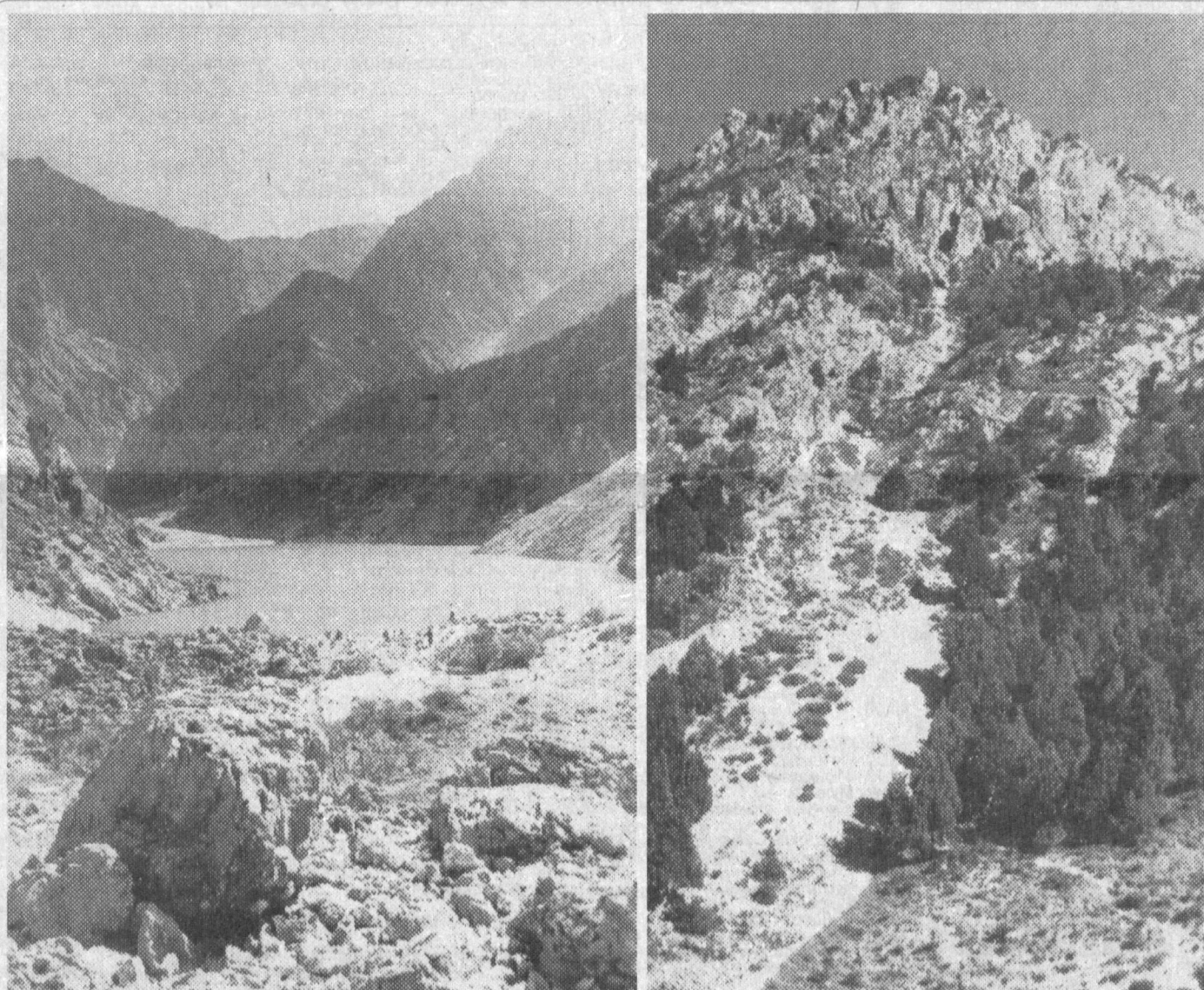
«АСРЛАРНИ БЎЙЛАГАН БОБУР»

рирлик қилган Зокиржон Машрабов ҳамда Собиржон Шокаримовлар қаламига мансуб «Асрларни бўйлаган Бобур» китобини нашрдан чиқарди. Муаллифларнинг бири — геолог олим, иккинчиси журналист, тарихчи олим. Улар бугунги кунда жаҳон доирасида фаолият кўрсатаётган Захриддин Мухаммад Бобур номидаги Халқаро жамғарма илмий экспедициясининг фидойи ва фаол аъзоларидир.

Китобнинг ҳар бир саҳифасида улуг бобокалонимизга бўлган ҳурмат ва эҳтиромлар чексиз эканлигини ҳис этасиз. Китоб сафарнома эмас. Унда илмий бадийи асбоб хос томонлар мавжуд. Шу сабабдан бўлса керак, муаллифлар шунчаки қуза-тувчи, баён этувчи эмас, балки фаол иштирокчи сифатида ҳам воқеаларга ўз муносабатларини билдириб, китобхонни мушоҳадага қорлайди.

Асарда афғон, Покистон ва ҳинд тупроғида савлат тўкиб турган ноёб ёдролар ҳақида атрофлича маълумот билан бир қаторда ерлик аҳолининг бобурийларга бўлган муносабатлари, Навоий, Жомий, Хусайн Бобжор, Бобур қабрлари қай аҳволдалиги ҳақида фикр юритилади.

Назира ЖҲАЕВА.

Ёзнинг жазирама палласида шаҳар ташқарисига чиқиб, тоғ ҳавосидан тўйиб-тўйиб нафас олиш, зилол сувларда чўмилиш, айниқса, табиат гўзаллигига маҳлиё бўлиш инсонга ҳам жисмонан, ҳам руҳан тейлик бахш этади.

ГУЛХАН ШУЪЛАСИДАГИ ТАРИХ

Йигит йигитлигини сезгач ошиққа айланди... у маъшуқа орзулади. Мана бугун нияти амалга ошди. Тўй... Карнайнинг баҳодир овози сурнайнинг майин навосига қўшилиб, доира-у ногора уларни «ҳа, баракаллаб» турибди. Қуёв боланинг юрагида оташ, қўзларидан ўша оловдан сачраб чиққан учқун ялтиради.

...Келинниқига бориб қайтишди. Удумга кўра йигитни ҳовлининг ўртасига ўтказиб, олдида гулхан ёқишди. Икки қўлига икки бола тут-қазийди. Аланга қуёв бола юзини яна ҳам ёритиб юборди...

Онахонлардан бири ният қилди: — Парвардигоримнинг ўзи ёр-лақасин. Мухаббатинг оловдек бўлсин. Унинг доимо унинг шуъласидан ҳарорат олиб, ёришиб турсин. Бола-чақа кўр, уларнинг сенга бўлган меҳри, сенинг уларга бўлган меҳринг иссиқ бўлсин...

Бу ниятни эшитиб, унга қўшилиб турибман. Тарихдан ўқиганларим кўз олдимга келиб, шу ерлардаги энг қадимги жамоа, тошни тошга уриб, олов олдириган, гулхан атрофида ўтириб, оташга маҳфия ўқийётганларни кўряпман...

ТУТҚИЧЛАР

...У ҳам муҳаббат ёшига етди. Овози дўриллаб, юз-лаби устидagi соқол мўйлари қўл тегса сезиладиган бўлиб қолди. Кечалари ух-

ламай юлдуз санаш одатига айланди... ҳоли қолди дегунча қаерга қалрамасин... уни... Фақат уни кўраётгандек, суҳбат қўраётгандек бўларди. Аслида эса, дуч келиб қолса, юрагидаги қон юзига тепиб, қипқизар, гапидан адашиб сўзлари пойма-пой бўлиб кетарди.

Номига яна бир ном қўшилди: ОШИҚ.

...Кўзгу қизгинанинг доимий ҳамроҳига айланди. Киприкларига қал-

Қатрлар

лам тегди. Ўсма қўйиш учун бўйра қўли қидиришга тушди. Қош ювиб, сувга тикилиб ўтирганида уни... Фақат уни кўраётгандек, у билан шу сувда узокларга сузиб кетаётгандек бўларди. Дуч келиб қолганида эса... лом-мим дея олмай ўтиб кетарди.

Номига яна бир ном қўшилди: МАЪШУҚА.

Барбидир қалбадаги ният вулқондек отилиб чиқди. Ошиқ-Маъшукқа қўшилди.

...Кичикми, катта эшикми, дераза борки, ошиқ-маъшук ушлаб туради. Ошиқ-маъшуклар ҳам унингдек ҳаётни тутиб туришмоқчи. Тутиб туришади ҳам!

МЎРАЛАГИЧ...

Дўстим... Ёдингдами ёнма-ён ҳовли, гувала девор, ўртадаги эшиксиз кичкина туйнук.

Ушш туйнук у ҳовлидан бов ҳовли-

га қайғу гамни ҳам, қувончу қулғунчи ҳам узатарди. Сени, мени қўш қўллагандай олиб ўтарди. Қўзларимда ёш қалқиса дастрўмолингни олиб чиқардинг. Қулганингда қўшилгани ўтиб борардим...

Улғайдик. Ойилла бўлдик. Сенда ҳам эшик бор, менда ҳам. Қиммат-баҳо тери қопланган, митти мўралагич ўрнатилган эшигинг тағида турибман. Ичкаридасан... Йилгапсанми, қулаясанми — ўз-ўзингга аён. Ҳозир қўнғирокки чаламан. Эшик тағига келасан. Аввал мўралагичдан ким эканлигига қарайсан...

ОДДИЙ БИР МИСОЛ

Кичикрок гулхан ёнида бир томон бўлиб гурунглашиб ўтирган эдик. Шамол кўтариллиб гулханни ўчирди қўйди. Аксига олиб ҳеч қимда гу-гурт йўқ экан. Улфатлардан бири бошини қашиб турди-да, деди: — Қани, давра бўлинглар-чи, бир уриниб кўраман.

Гулхан атрофига жипслашиб ўтирдик. У дўпписини бир чеккага қўйиб ёнбошлаб олди-да, пуфлай бошлади. Аччиқ тутун димоғига урса ҳам, қўзларидан ёш чиқиб кетса ҳам пуфлайверди. Ёндирди.

— Баракалла, — деди журабоши. Улфатимиз бўлса дўпписини бошига қўндира туриб илжайди: — Бе... Сизлар бўлмасангиз, дав-ра шаббодани ушлаб турганимда, бу пуфлаганим шамолга қоришиб кетарди...

Абдужалил ЗОКИРОВ.

Инсон бу замин саҳнида энди-энди қад ростлай бошлаган ўша илк ибтидоий даврда ҳам маълум тартиб-қоидалар мавжуд бўлган. Айтилик, кимдир гуноҳ саналган ишга қўл урса, у албатта, жазога мустаҳқик этилган. Шундан буён орадан қанча асрлар кечди, мудом камолот сари интилиб-келаётган инсон ақл-заковати неча марта чархланиб тобланда-ю биروق ҳамон ЖИНОЯТ ва ЖАЗО деган тушунча онгимиздан чиқиб кетгани йўқ. Инсон ўз умри, ҳаёт тарзини ҳали-ҳануз қабоҳату жаҳолатдан ажратиб олган эмас.

Ҳўш, одамлар нега жиноятга қўл уришади? Жиноятнинг кўз қўриб, қулоқ эшитмаган яна қандай турлари содир этилган? Болалар жиноятчилиги нима билан изоҳланади? Уюшган жиноятчилик деганда қандай қулларни назарда тутамиз?

Шу каби саволлар ҳозирги кунда ҳуқуқшуносларинигина эмас, барчани уйлантираётган оғрикли муаммолардан бири бўлиб келмоқда.

Ўзбекистонимизда ўн саққиз ёшга

Жиноят

ХОЛАСИНИ ТУНАГАН ЖИЯН

тўлмаганлар, яъни қонун тили билан айтганда, балоғат ёшига етмаганлар томонидан жиноят содир этиш ҳоллари ҳамон мавжуд. Агар шахримиздаги бозорларга бориб, олди-сотди билан шугулланаётган кишиларни кузатсангиз, уларнинг аксарияти балоғат ёшига етмаган, онги шакланмаган, турмушининг тошу тарозисини ажратиб олишга улгурмаган, айна билим олиш ёшидаги ўсмирлар эканлигини кўраман.

Уларнинг дарад-хаёли му-майроқ пул топиш, қандайдир йўллар билан хариддорни алдаб бўлса ҳам ўз молларини ўтказиш, ёйиш-ичиш ва кийиниш. Наҳотки, бу ёшлар эртанги кунимиз, ҳаётимиз мағзи ва мазмунини, меҳнат ва ижодимиз махсули уларнинг қўлига тегishiни ҳис этмасалар.

Яқинда туман судида ишлайдиган танишим қўйидаги бир воқеани айтиб берди:

Қишнинг эрта тушдадиган оқшомларидан бири. Тошкент шаҳри қўчаларидан бирда қўлида сафар сумкаси кўтарган аёл пайдо бўлди. Зимдан кузатган киши унинг теварак-атрофда аланглаб ниманидир излаётганини пайкаб оларди. Бир пайт аёлнинг диққатини қўча бошидаги дўкон ёнида ўтирган бир неча кишининг қораси то-ртди. Улар ўзара нималарнидир ший-вирилаб гапириб туришарди. Аёл улар томон юриб, бир оғиз нарса сўрамоқ-чи бўлди. Аммо уларга бир оғиз сўз айтиб улгурмай, қандайдир қора қўланка «лип» этиб унинг ёнида пайдо бўлди-ю хириллаган овозда «Жонингдан умминг бўлса, овозингни чиқарма» деди. Аёлнинг нафаси ичига тушиб кетди. Оёқ-қўллари қаттиқлаб, ор-га чўккаб ўтириб қолди. Қўланкалар бирпасда тўртта бўлди. Улар аёлни бора-бўриги шилиб олишди, қоронғи-ликда қўлиб бўлишди. Юпқа муз қоплаган қўлмақ устида эса ярим яланғоч ҳолда аёл қолди. У беҳуш эди...

Насиба опа хурсанд. Бир неча йилдан бери қўришмаган суюкли опаси уйларида меҳмон бўлиб келаяпти. Ахир суюнмай бўладими!

Насиба опа эрталаб туриб, бозорга югурди. Иссиқ нон, қаймоқ келтирди. Уйни супуриб-сидирди. Эри ишга эрта кетиб, кеч қайтади. Катта ўғли Ақром бўлса ўртоқлари билан қўчага қиқиб кетганича ҳали дарағи йўқ. «Қаёқда экан бу Ақром тушмагур? Ҳеч бўлмаса қўча бошига қиқиб, ҳоласини қўтиб олса вақт ўтди. Қўчаларимизда ўзгаришлар қўпайиб кетган. Опам бечора ада-шиб кетиб юрмасайди. Бунинг усти-га соғлиғидан нолиётган эди».

Охири сабри чидамай, қизи Ноди-

ра билан қўчага чикди.

Она-бола узок вақт қўча бошига қиқиб ўтган машина ва одамларга қўз тикиб туришди. Лекин опадан дарак йўқ. Совуқ иссиқ кийимларидан ҳам ўтиб, баданга игнадек санчилди. Шу қўйи анча туришди. Энди Насиба опа-ни ваҳима босиб, юраги безовта бўла бошлади. Шу пайт сукунатни кимни-ндир инграган товущи бўзди. Она-бола овоз келган томонга ўтирилишди ва дўкон ёнида ётган одамга қўзларни тушди. У қўтиб, йўлга чиққан жигари — опаси эди.

Насиба опа ҳўшсиз ётган опасини қўқоқлаб йиғлашга тушди, одамларни ерданга чакирди. Қўни-қўшинлар етиб келишди. Атрофга одамлар йиғилди. Меҳмонни уйга олиб кириб ётқизишди. Кимдир милицияга хабар қилди, кимдир «тез ёрдамга»...

Бироз ўзига келган аёл терговчига бошига тушган фалокатни сўзлаб берди. Тортиб олинган қўч рангли сумкасида жиянларига, синглиси ва қўёига олиб келган совғалар борлигини га-пираётди, бирдан эшикка қараганча жим қолди. Остонада ичкиликнинг зў-ридан чайқалиб, қўлида қўч рангли чар-м сумка билан жияни Ақром турарди. У милиционерни қўриб, ранги қув ўчиб кетди. Сумкани улоқтириб қоч-моқчи бўлди. Аммо мастликдан оёқ-лари унга буйсунмасдан остонага йи-қилиб тушди. Шу оқшом ўз ҳоласини тунаган Ақром ва унинг шериклари ми-лиция ходимлари томонидан қўлга олинди.

Бўлган воқеа мана шу. Лекин унинг кишини уйлантирадиган, ташвишга со-лидиган томони бор. Наҳотки, бу жи-ноятни содир этаётган ёшлар, ўсмир-лар ҳаёт — ниҳоллари эканликларини уйлаб кўрмаган бўлсалар?

Мазкур иш юзасидан тергов ҳам, суд ҳам бўлиб ўтди. Жиноятни келти-риб чиқарган сабаблар ҳам айтилди. Кейинги вақтда улар жуда «йишбилар-мон» бўлиб қўлишган экан. «Фалон ишни дўндирдик, бунча пул топдик, пистон ишни қўлиб бердик, шунча фойда бўлди» қабилида уйларида даста-даста пул, кийим, турли буюмлар кўтариб келишган, ота-оналарининг раҳматига сазовор бў-лишгаётган экан. Улар бўлса: «Ўғли-ми ҳам катта йигит бўлиб, пул то-падиган, оилани уйлайдиган бўлиб қолди», — деб хурсанд бўлишавер-ган. Лекин бу нарсалар қаердан, қай йўл билан топилаётгани билан ё ота, ё она қизкичи кўрмаган. Улар учун фарзандларни катта бўлиб, «бизнес-мен» йигит бўлган. Агар эътибор берган бўлсангиз яна қўчаларда, транспортда аёллар буйиндан тил-ла занжирларини, қўлоқларидан ва қўларидан узук-зирақларини ечиб олиш ҳоллари учраб турибди. Улар-ни ким ишга соляпти, шу жиноят-ларнинг моҳиятини билиб-билмай қилар содир этаяти? Ақромга ўх-шаган, унинг ёшидаги ўсмирлар эмасми? Бир сафар Ақром қўнига-дан тилга занжир чиқариб, «тузил-ган кунингизга сотиб олдим» деб онасига тўтқазганида Насиба опа, занжир учун пулни қаердан олдинг, деб сўраш ўрнига «Топармон-тутар-мон ўғлимдан айланай», деб уни эр-калатган эди.

Ақромку билиб-билмай ўз ҳола-сини тунабди. Бошқалар-чи? Кечая-кундуз овлқоқ жойни эггаллаб, «ми-жоз» қўтиб турганлар, бировнинг телпаги, сумкаси, ҳаётига чанг со-лиш учун санкиб юрганлар-чи? Де-моқчиманки, Ақромга ўхшаган ҳар бир «шоввоз» ўз қурбони ўрнига онасини, синглисини ёки бирор қар-индошини қўйиб қўрса, балки тан-лаган йўлларида қайтармиди?

Мамюра РҲЗИЕВА.

Бош муҳаррир
ЭРКИН ЭРНАЗАРОВ

19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Ёшлар.
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Дармон».
20.25 Ёшлар.
20.30 «Ахборот».

15.45 «Бугунги кун мавзуси».
16.00 «Сенинг вақтинг».
16.20 Кундузги савано. «Куткариш
командаси». Бадий фильм.
17.10—18.45 Туркия телевидение-
си.

*

18.45 «Мульткарусель».
19.00 Реклама.
19.05 «Менинг кучим».
19.20 «Телешоф».
19.40 «Биз ва биронин фарзандла-
римиз».
20.20 «Иштирок этувчилар».
20.50 «Хажон киносининг янгилик-
лари».
21.20 Реклама.
21.25 Киносалон. «Ваҳший». 2-қи-
см.
23.05 «Бу бошқа гап». 2-қисм.
23.30—23.40 «Хайрли туни!».

Нашрири етказиб бериш
масалалари бўйича турар
жойлардаги почта бўлимларига
ёки «Тошкент почтаси»га
33-74-05 телефонига мурожаат
қилишингиз мумкин.